

Yhdistyslaki pähkinän kuoressa

Mihin yhdistyslaki velvoittaa hallitusta?

Yhdistyksen toimintaa säätelee

Yhdistyslaki

(26.5.1989/503)

Tärkein yhdistyksiä ohjaava laki.

Yhdistyksen kokous

Ylin päätävävalta on kokoukseen osallistuvilla jäsenillä.

Muu lainsäädäntö

Esimerkkejä seuraavilla sivuilla.

Yhdistyksen omat säännöt

Määrittävät kuinka hallinto järjestetään. Hyväksytään yhdistyksen kokouksessa ja PRH:ssa.

Hallitus

Toimii yhdistyksen kokouksen valtuuttamana.

Yhdistyksen toimintaa säätelevät muut lait

Aivovammayhdistyksiä tyypillisesti koskevat muut lait:

- Henkilötietolaki
 - Henkilötietolaki yhdistyskäytännössä-opas: www.aivovammaliitto.fi/jasenille/jasenrekisteri/
- Kirjanpitolaki ja –asetus
 - Aiheesta lisää: www.ksl.fi/9-yhdistyksen-talous-ja-kirjanpito/
- Arpajaislaki
 - Pienarpajaisten järjestäminen: www.poliisi.fi/luvat/tavara-arpajaiset/milloin_lupaa_ei_tarvita/pienarpajaiset

Yhdistyksen toimintaa säätelevät muut lait

Mahdollisesti joskus myös:

- Tilintarkastuslaki
 - Kun yhdistyksen liikevaihto on suuri tai yhdistyksellä on palkattua henkilökuntaa kolme
- Työsuhdetta ja työsopimuksia koskevat lait
 - Jos yhdistyksellä on palkattua henkilökuntaa
- Tuloverolaki
 - Jos yhdistys tekee merkittävää varainhankintaa elinkeinonharjoittajien kanssa samoilla markkinoilla

Aivovammaliitto

Yhdistyslaki

www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503

Materiaalin sisällysluettelo 1/2

- **Yhdistyksen perustaminen**
 - Säännöt 8 §
- **Jäsenyys**
 - Jäsenluettelo 11 §
 - Jäseneksi liittyminen ja eroaminen 12 § , 13 §
 - Erottaminen 14 § , 15 §
- **Päätösvalta ja päätöksenteko**
 - Yhdistyksen kokous 20 §
 - Kokouksessa päätettävät asiat 23 §
 - Kokouskutsu 24 §
 - Jäsenen äänioikeus ja esteellisyys 25 § , 26 §
 - Vaalit 28 § - 30 §
 - Pöytäkirjan laatiminen 31 §
 - Väärin tehty päätös 32 § , 33 § , 34 §

Materiaalin sisällysluettelo 2/2

- **Yhdistyksen hallinto**
 - Hallitus 35 §
 - Yhdistyksen nimenkirjoittajat 36 §
 - Esteellisyys 37 §
 - Toiminnantarkastus 38 a §
 - Vahingonkorvausvelvollisuus 39 §
- **Yhdistysrekisteriin merkitseminen**
 - Viranomaiset 47 §
 - Muutosilmoitus 52 §

Lisäksi yhdistyslaki käsittelee:

- Purkautuminen
- Yhdistyksen lakkauttaminen
- Rekisteröimättömät yhdistykset

Säännöt 8 §

Opettele
tuntemaan
oman
yhdistyksen
säännöt.

- Yhdistyslaissa määrätään mitä yhdistyksen säännöissä on määriteltävä:
 - <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503#L2P8>
- Opettele tuntemaan oman yhdistyksen säännöt
 - Yhdistys ei voi koskaan toimia sääntöjensä vastaisesti, vaikka yhdistyksen kokouksessa tehtäisiin sääntöjen vastainen yksimielinen päätös
 - **Tarkasta erityisesti säännöistä** pykälät jotka määrittävät:
 - Hallituksen kokoonpanoa ja toimikautta
 - Miten ja missä ajassa yhdistyksen kokous on kutsuttava koolle

Aivovammaliitto

Jäsenyys

Jäsenluettelo 11 §

- Yhdistyksen jäsenistä on pidettävä luetteloja johon merkitään nimi ja kotipaikka
 - Yhdistyksen jäsenellä on oikeus tutustua näihin tietoihin halutessaan.
- Jäsenluettelossa olevien tietojen luovuttamisesta säädetään henkilörekisterilaissa.
- Aiheesta lisää
"Henkilötietolaki yhdistyskäytännössä"-oppaassa:
www.aivovammaliitto.fi/jasenille/jasenrekisteri/

Jäseneksi liittyminen ja eroaminen 12 § , 13 §

- Liittymisestä on ilmoitettava yhdistykselle
 - Jäseneksi hyväksymisestä päättää hallitus, jollei säännöissä ole toisin määrätty.
- Jäsenellä on oikeus milloin tahansa erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle tai sen puheenjohtajalle.

Erottaminen 14 § , 15 §

- Yhdistyksellä on oikeus jäsenen erottamiseen, jos jäsen ei esim. maksa jäsenmaksuaan tai hän vahingoittaa toimillaan yhdistystä.
 - Ennen erottamista jäsenelle on annettava tilaisuus selityksen antamiseen, paitsi jos erottamisen syynä on jäsenmaksun maksamatta jättäminen.
 - Katso lisää Yhdistyslaki 14 § ja oman yhdistyksen säännöt.
- Aivovammayhdistysten mallisäännöissä jäsenen erottamisesta päättää hallitus
 - Päätöksessä on mainittava erottamisen syy.

Aivovammaliitto

Päätösvalta ja päätöksenteko

Yhdistyksen kokous 20 §

Ylin päätäntävalta on yhdistyksen kokouksella.

Yhdistyksen kokousta voidaan kutsua arkikielessä vuosikokoukseksi, kevät- tai syyskokoukseksi.

- Jäsenet käyttävät päätösvaltaansa yhdistyksen kokouksessa.
- Yhdistyksen kokous on pidettävä säännöissä määrättynä aikana.
- Säännöt määrittävät järjestetäänkö yhdistyksen kokous kerran tai kaksi kertaa vuodessa.
 - Tarvittaessa järjestetään lisäksi ylimääräisiä kokouksia

Kokouksessa päätettävät asiat 23 §

- Vain yhdistyksen kokouksessa päätettävät asiat:
 - yhdistyksen sääntöjen muuttaminen
 - tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen
 - hallituksen tai sen jäsenen taikka tilintarkastajan tai toiminnantarkastajan valitseminen tai erottaminen
 - yhdistyksen toiminnan kannalta huomattavan muun omaisuuden luovuttaminen tai hankkiminen
 - yhdistyksen purkaminen

Tärkeimmät päätökset tehdään yhdistyksen kokouksessa.

Ylimääräinen yhdistyksen kokous

- Yhdistyksen ylimääräinen kokous on pidettävä, kun
 - yhdistyksen kokous niin päättää tai
 - hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai
 - vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä ilmoittamansa asian käsittelyä varten vaatii.
- Vaatimus kokouksen pitämisestä on esitettävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle.
 - Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle.

Joskus tärkeimmillä päätöksillä on kiire. Silloin järjestetään ylimääräinen yhdistyksen kokous.

Kokouskutsu 24 §

- Yhdistyksen kokous on kutsuttava koolle siten kuin säännöissä on määrätty.

Esimerkiksi: " Hallituksen on lähetettävä kirjallinen kokouskutsu jäsenille tai julkaistava se kotipaikalla ilmestyvässä sanomalehdessä vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta. "

- Kokouskutsussa on mainittava mitä käsitellään:
 - Sääntömääräiset asiat
 - Tai poikkeuksellisemmat aiheet kuten sääntömuutos, merkittävän hankinnan teko jne.
- **Jos kutsussa ei ole mainintaa**, ei asiasta voi tehdä päätöstä yhdistyksen kokouksessa.

Muista kutsua yhdistyksen kokous koolle ajoissa ja mainita kutsussa kaikki oleellinen.

Jäsenen äänioikeus ja esteellisyys 25 § , 26 §

- Jokaisella 15-vuotiaalla jäsenellä on äänioikeus ja jokaisella äänioikeutetulla on yksi ääni.
- Jäsen ei saa äänestää jos:
 - päätetään hänen ja yhdistyksen välisestä sopimuksesta tai
 - muusta asiasta, jossa hänen yksityinen etunsa on ristiriidassa yhdistyksen edun kanssa.
- Arkikielessä esteellistä luottamushenkilöä tai jäsentä kutsutaan jääviksi.

Jäsen ei saa äänestää, jos äänestys koskee jäsenen omaa etuaan.

Esimerkki jääviydestä

Hallituksen jäsen ei saa äänestää päätettäessä

- toiminnantarkastajan valitsemisesta tai erottamisesta,
- tilinpäätöksen vahvistamisesta tai
- vastuuvapauden myöntämisestä, kun asia koskee hallintoa, josta hän on vastuussa.

Kun äänestystulos on tasan

- **Lainaus aivovammayhdistysten mallisääntöjen 11 §**

- Yhdistyksen kokouksissa on kullakin erääntyneen jäsenmaksunsa maksaneella varsinaisella jäsenellä ja kunniapuheenjohtajalla yksi ääni. Kannatusjäsenillä on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.
- Päätökset tehdään, ellei näissä säännöissä ole toisin ilmoitettu, yksinkertaisella äänten enemmistöllä.
- Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

Tarkasta mitä teidän yhdistyksen säännöt määräävät.

Vaalit 28 § , 29 § , 30 §

- Kokouksessa toimitettavassa vaalissa noudatetaan enemmistövaalitapaa, jollei henkilövalinta tapahdu yksimielisesti tai jollei säännöissä ole toisin määrätty.
 - Enemmistövaalitapaa käytettäessä tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet.

Pöytäkirjan laatiminen 31 §

- Yhdistyksen kokouksesta laaditaan aina pöytäkirja
- Pöytäkirjan tarkastaa ja allekirjoittaa puheenjohtaja ja kaksi kokouksessa valittua pöytäkirjantarkastajaa.

Pöytäkirjan tarkastajien tulee tehdä omat muistiinpanot.

Väärin tehty päätös 32 § , 33 § , 34 §

- Jos yhdistyksen päätös
 - ei ole syntynyt asianmukaisessa järjestyksessä tai
 - jos se muutoin on lain tai
 - yhdistyksen sääntöjen vastainen
- Voi yhdistyksen jäsen, hallitus ja hallituksen jäsen nostaa kanteen yhdistystä vastaan päätöksen julistamiseksi pätemättömäksi **kolmen kuukauden kuluessa** päätöksen teosta.

Hallitus 35 §

Hallituksen tehtävä on huolehtia yhdistyksestä ja valvoa toimintaa.

- Yhdistyksellä on oltava hallitus, johon kuuluu vähintään kolme jäsentä, joista yksi on puheenjohtaja
 - Hallituksen on lain ja sääntöjen sekä yhdistyksen päätösten mukaan huolellisesti hoidettava yhdistyksen asioita.
 - Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.
 - Hallitus edustaa yhdistystä.

Yhdistyksen nimenkirjoittajat 36 §

- Nimenkirjoittaja voi tehdä sopimuksia yhdistyksen nimissä
 - Hallituksen puheenjohtajalla on oikeus kirjoittaa yhdistyksen nimi, muut nimenkirjoittajat määritellään säännöissä
 - Yhdistyksen allekirjoituksessa tulee olla yhdistyksen nimi ja nimenkirjoittajan tai nimenkirjoittajien omakätinen allekirjoitus.
 - Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi edustaa yhdistystä eikä toimia sen nimenkirjoittajana.

Vain nimenkirjoittaja voi tehdä sopimuksia yhdistyksen nimissä.

Esteellisyys 37 §

- Hallituksen jäsen tai yhdistyksen toimihenkilö ei saa osallistua hänen ja yhdistyksen välistä sopimusta koskevan eikä muunkaan sellaisen asian käsittelyyn eikä ratkaisemiseen, jossa hänen **yksityinen etunsa** saattaa olla ristiriidassa yhdistyksen edun kanssa.

Jäävi ei saa osallistua päätöksen tekoon!

Arkikielessä esteellistä luottamushenkilöä tai jäsentä kutsutaan jääviksi.

Toiminnantarkastus 38 a §

Valitkaa toiminnantarkastajat ajoissa.

- Yhdistykselle valitaan toiminnantarkastaja ja varatoiminnantarkastaja
 - Toiminnantarkastajat on sovittava hyvissä ajoin ennen yhdistyksen kokousta jossa heidät valitaan.
 - Hänellä on oltava riittävä taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus, eivätkä he saa olla konkurssissa/vajaavaltaisia
 - Toiminnantarkastajan on oltava riippumaton tarkastusta suorittaessaan = hän ei saa olla jäävi.

Toiminnantarkastus

- Toiminnantarkastajan on
 - tarkastettava yhdistyksen talous ja hallinto yhdistyksen toiminnan edellyttämässä laajuudessa sekä
 - annettava tarkastuksesta kirjallinen toiminnantarkastuskertomus tilinpäätöksestä päättävälle yhdistyksen tai valtuutettujen kokoukselle.
- Jos tarkastuksessa on ilmennyt, että yhdistykselle on aiheutunut vahinkoa tai tätä lakia tai sääntöjä on rikottu, siitä on mainittava tarkastuskertomuksessa.

Vahingonkorvausvelvollisuus 39 §

- Hallituksen jäsen, yhdistyksen toimihenkilö ja toiminnantarkastaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan **tahallisesti tai huolimattomuudesta** aiheuttanut yhdistykselle.

Aivovammaliitto

Yhdistysrekisteriin merkitseminen

Viranomaiset 47 §

- Yhdistysrekisteriä pitää Patentti- ja rekisterihallitus (PRH)
- Yhdistysrekisteri siihen kuuluvine asiakirjoineen on julkinen.
 - Jokaisella on oikeus saada otteita ja todistuksia yhdistysrekisteristä ja siihen kuuluvista asiakirjoista.

Yhdistysrekisteriin oikeat tiedot

- Yhdistysrekisteristä tarkastetaan kenellä on oikeus kirjoittaa nimi yhdistyksen puolesta.

Onko
yhdistys-
rekisterissä
teiltä oikeat
tiedot?

- Tarkasta onko tiedot ajan tasalla:
<http://yhdistysrekisteri.prh.fi/ryhaku.htx>
- Muutokset tehdään:
https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistys_muutosten_rekisteroiminen.html

Muutosilmoitus 52 §

Muutosilmoitus tehdään kun:

- Yhdistyksen säännöt muutetaan
 - Liitteeksi muutetut säännöt
 - Sääntöjen muutos tulee voimaan, kun se hyväksytään PRH:ssa ja merkitään rekisteriin.
- Hallituksen puheenjohtajan ja nimenkirjoittajan vaihtuu
 - Muutos tulee voimaan kun vaihtuminen on merkitty rekisteriin (voi kestää 2 kk)
- Osoite vaihtuu

Muutos tehdään kätevästi puheenjohtajan pankkitunnuksilla.

Aivovammaliitto

Apua ja lisäkoulutusta saatavissa

Heidi Kokko, järjestösuunnittelija

p. 050 306 4181

heidi.kokko@aivovammaliitto.fi